אבני דרך התפתחותיות – טבלת התפתחות

דפי עזר להערכת תפקוד הילד בגן כבסיס לבניית תוכנית עבודה

בטבלת ההתפתחות המצורפת מתואר פרופיל המצופה מילדי הגן בתחומי התפקוד השונים בגילאי 6 – 3 שנים. טבלה זו מסייעת בקביעת פרופיל התפתחותי ומהווה בסיס לבניית תוכנית לימודים יחידנית עבורו. ***אין לראות בטבלה זו כלי אבחוני או טיפולי, אלא, כלי עזר.***

תחום חברתי – התנהגותי – רגשי

גיל	קשר בין אישי	התנהגותי	מידת עצמאות
4 – 3 שנים	• אוהב להציג בפני אחרים • מגלה סיפוק מפעילות עם אחרים • נותן בקלות משחקים ששיחק בהם • מקבל זרים בנחת • יוצר קשר זמני עם חבר אחד במשחק • יכול בד"כ, לשחק בשיתוף פעולה – ייתכן וצריך תיווך של מבוגר	• מתחיל לחכות בתור • מקבל חוקי מסגרת עם תיווך • מציית לחוקים קבועים • בעל מוטיבציה ליצירת מטרות בגן	• זקוק להרבה הכוונה על מנת שיוכל להיות עצמאי
5 - 4 שנים	• משחק בשיתוף עם חבר גם ללא תיווך של מבוגר • מתחיל לשחק משחק משותף עם כמה חברים • מעדיף חברת ילדים מאשר מבוגרים (4.6 ש')	• מקבל חוקי מסגרת • מצליח לרסן רגשות • מפריד בין רגשות לעובדות (4.6) • מתחיל לפתח מודעות להתנהגות "טובה" ו"רעה" • מחכה לתורו ללא השגחת מבוגר • מגיב לאכזבה וכישלון בצורה מקובלת • גאה בהצלחותיו • נוטה להגזים, להתפאר ולהמציא סיפורים	• מתחיל להיות עצמאי ע"י חיקוי המבוגר • מציג בטחון עצמי
6 - 5 שנים	• משחק בשיתוף עם ילדים לפרק זמן ארוך – 15 דקות • מראה דאגה לילדים שלא ייפגעו במשחק • יש לו מספר חברים אך מעדיף חבר אחד.	• בדרך כלל מתנצל על טעות שעשה ללא כוונה • עומד ברצון בחוקים של מסגרת הגן • יוצר כללים עצמיים • מתנצל על טעויות שעשה ללא כוונה	• רוצה להיות עצמאי כמו מבוגר • מפתח תחושת עתיד • מפתח תחושת זמן חלקית

קשב וריכוז

גיל	במפגש	בעבודה בקבוצות	בפעילות חופשית	בעבודה פרטנית
3 - 4 שנים	• יושב במפגש למשך 15 – 10 • יושב ומקשיב לסיפור קצר לאורך כל הסיפור	• עובד בקבוצה קטנה למשך 5 דק'	• מתמיד בפעילות אחת שמעניינת אותו למשך 10 דק' • עובר בקלות מפעילות לפעילות	• עובד במשימה קצרה ומאבד עניין מהר • סורק דפי עבודה באופן לא שיטתי
4 - 5 שנים	• יושב במפגש מוחשי למשך 30 – 20 דק'	• עובד בקבוצה קטנה 20 דק'	• מתמיד במשחק שבחר לאורך זמן (עד 20 דק')	• מתמיד במשימה אחת למשך 20 – 15 דק' • מתחיל לסרוק דפי עבודה באופן שיטתי
5 - 6 שנים	• יושב במפגש מופשט למשך 15 – 10 דק' • יושב במפגש מוחשי 45 – 30 דק'	• עובד לאורך כל הפעילות הנדרשת	• יכול לשחק זמן ממושך במשחק	• מסיים פעילות שהתחיל

משחק

גיל	***מיומנויות***
3 - 4 שנים	• מתחיל לחכות בתור ולהבין חוקי תחרות • זקוק לתיווך מבוגר כדי לשחק משחק בשיתוף פעולה • משחק בחבר דמיוני • משחק ב – "אבא ואמא" • אוהב לעזור למבוגר בפעילויות משק בית, גינה וקניות • נהנה ממשחקי ריצפה בקוביות, רכבות צעצוע, בובות • אוהב משחקי הרכבה • מרכיב פאזל של 5 – 4 חלקים
4 - 5 שנים	• משחק ליד שולחן ומחכה בתור ללא סיוע של מבוגר • משחק משחק דרמטי מלווה בתחפושות מתאימות • משחק בבית בובות ובדמויות קטנות • ממחיז בתיאטרון בובות סיפור קצר • זקוק לחברת ילדים • מרכיב פאזל של 9 – 6 חלקים • בונה מבנים בחצר מכל חומר הנמצא בהישג ידו • מארגן חפצים במרחב • מסדר צעצועים בעצמו
5 - 6 שנים	• משחק בשיתוף פעולה עם שני ילדים למשך 15 דקות • מחשק משחקי "כאילו" במגוון תפקידים רחב

עצמאות

גיל	אוכל	שירותים	ניקיון
3 - 4 שנים	• יושב ליד שולחן האוכל. מבין משמעות של "לסיים ארוחה". • אוכל לבד את כל הארוחה, מעל צלחת ובצורה נקייה • אוכל פרוסה מרוחה בלי להתלכלך • אוכל בעזרת מזלג וכף: חותך את האוכל בעזרת המזלג. אוכל מרק בעזרת כף מבלי לשפוך. • מוזג מקנקן בשתי ידיים עם מעט עזרה • עוזר לערוך שולחן עפ"י הוראות המבוגר.	• נקי מחיתולים, עצמאי בהליכה לשירותים, מוריד מכנסיים ויושב לבדו על האסלה. מבקש ומחכה שינקו לו לאחר שעשה את צרכיו. • נקי לגמרי במשך היום, לעיתים, זקוק לתזכורת ללכת לשירותים	• רוחץ פנים וידיים כשלעיתים זקוק להשגחה. יודע לפתוח ולסגור ברזים, פותח ברז בעוצמה מתאימה • מצחצח שיניים עם עזרה • מקנח אף כאשר מתבקש לעשות זאת
4 - 5 שנים	• שומר על נהלים של סדר – אוכל ליד שולחן, שומר על כללי נימוס בשעת הארוחה, אוכל בפה סגור, לא מדבר בשעת האוכל, רוחץ ידיים לפני האוכל, מצחצח שיניים לפני השינה. • עורך נכון שולחן לאיש אחד. עוזר לפנות את הכלים מהשולחן בתום הארוחה. • אוכל במיומנות במזלג וכף, כשאוחז עם אצבעות ואגודל. מחזיק סכין עם כל האגרוף ומשתמש בו למריחה עם עזרה.	• עצמאי בניקיון ובלבישה, לעיתים זקוק לעזרה	• רוחץ ומנגב פנים וידיים • יודע לכוון טמפרטורה של מים בברז • מצחצח שיניים; מגרגר מים בפה ויורק מבלי לבלוע. • מקנח אף לבד מבלי שיאמרו לו
5 - 6 שנים	• משתמש בסכין ומזלג בו זמנית • מערבב מזון בקערה בתנועות סיבוביות • שותה מברז זורם כשהפה על פיית הברז, בצורה נכונה • מחזיק סכין ביד מועדפת כשאצבע 2 על הלהב	• מקפיד על סדר הפעולות בשירותים: ניגוב, הרמת תחתונים ומכנסיים, הורדת המים, רחיצת ידיים, ניגוב ידיים	• מתרחץ בעצמו, לא כולל חפיפת ראש, אך זקוק להשגחה ועזרה • מצחצח שיניים לבדו ללא עזרה • מקנח אף היטב מס' פעמים עד שנקי

עצמאות

גיל	לבוש
3 - 4 שנים	• לובש מעיל עם מעט עזרה, לעיתים יכול לכפתר כפתורים גדולים. • יכול להוריד מכנסיים ותחתונים ולמשוך אותם בחזרה, אך זקוק לעזרה בכפתור כפתורים ובהידוק חגורה • יכול לנעול נעליים ולגרוב גרביים – ללא הקפדה על הכיוון הנכון • פורם שרוכים וכפתורים גדולים לבדו. פותח אבזמים בנעל ובחגורה • משחיל שרוכים בנעליים שלא לפי הסדר • עוזר בהסרת בגדים מהגוף • מושך תשומת לב להופעתו, מראה ומספר על בגדים חדשים. • מכיר סדר לבישת בגדים • עוזר להלביש ילדים אחרים או בובות
4 - 5 שנים	• מתלבש ומתפשט באופן עצמאי, כשיודע פנים ואחור, למעט קשירת שרוכים וכפתור כפתורים אחוריים. מכפתר כפתורים גדולים • גורב גרביים לבד. לובש כפפות בלי הפרדה של האצבעות. לובש מכנסיים לבד • רוכס אבזמים של נעליים וחגורה • יודע להתאים נעל לרגל ונועל • מכין רוכסן לסגירה, מסוגל לרכוס רוכסן בחזית • מסיר עודפי בגדים כאשר חם לו / לובש בגד כשקר לו. • מבחין כאשר בגד על צד שמאל, מבקש שיהפכו אותו עבורו. • שם בגדים מלוכלכים בכביסה
5 - 6 שנים	• מתלבש ומתפשט בתשומת לב רבה ועם עזרה מינימאלית • יכול לכפתר בעצמו כפתור בגודל בינוני • משחיל שרוכים בנעליים • לעיתים מסוגל לקשור קשר רגיל ולולאות

תחום תחושתי תנועתי

גיל	מוטוריקה גסה
3 - 4 שנים	• הולך אחורה 6 – 4 צעדים • עומד והולך על קצות אצבעות כ – 10 צעדים • קופץ בשתי רגליו בו זמנית ממדרגה נמוכה בגובה של כ – 10 ס"מ • קופץ בשתי רגליים לגובה של 10 ס"מ • קופץ למרחק של 25 ס"מ, ברגליים צמודות • מסוגל לעמוד רגע קל על רגל אחת אחרי שמדגימים לו • זורק כדור בשתי ידיים למרחק של כ – 3 מטר מבלי לאבד שיווי משקל • תופס כדור גדול בין שתי ידיים מתוחות לפנים • מקפיץ כדור 3 – 2 פעמים בשתי הידיים לסירוגין • יושב ישיבה מזרחית • הולך קדימה, אחורה, הצידה ויכול תוך כדי כך, לגרור צעצועים גדולים בצורה יציבה • הולך מספר צעדים על העקבים • עולה במדרגות רגל אחר רגל ללא תמיכה • יורד בשתי רגליים בכל מדרגה, בדרך כלל עם תמיכה
4 - 5 שנים	• יושב ישיבה מזרחית • עולה ויורד מדרגות רגל אחר רגל • הולך לאורך קו ויכול ללכת סביב חישוק הליכת עקב בצד אגודל, יכול ללכת הליכת עקב בצד אגודל לאחור כארבעה צעדים • הולך מספר צעדים על קורת שיווי משקל • מסוגל לעמוד, ללכת או לרוץ על קצות האצבעות • קופץ בשתי רגליים למרחק של כ – 30 ס"מ • עומד על רגל מועדפת 5 – 3 דקות וקופץ עליה 5 – 1 קפיצות • קופץ ברגליים צמודות למרחק של 30 – 20 ס"מ • קופץ קפיצה אחת אחורנית ברגליים צמודות • קופץ קדימה 10 קפיצות ברצף, ברגליים צמודות • מיומן ברכיבה על תלת אופן, מבצע "סיבובי פרסה" חדים בקלות • מראה שיפור רב במיומנויות של משחקי כדור: זריקת כדור למרחק של 4 מ', גם מעל הראש. בועט בחופשיות ויכול להשתמש במחבט • מקפיץ כדור בצורה גסה ביד אחת מספר פעמים •
5 - 6 שנים	• קופץ מעל מכשול קדימה ואחורה בשתי הרגליים יחד • קופץ לאחור שתי קפיצות ברצף, ברגליים צמודות • קופץ מהמקום למרחק של כ – 60 ס"מ, ברגליים צמודות • עומד על רגל אחת 10 – 8 שניות • קופץ על רגל אחת 2 קפיצות במקום • קופץ 3 – 2 מ' קדימה על כל רגל בנפרד • הולך על קצות אצבעות • עומד על עקבים כ – 5 שניות • מטפס ויורד בסולמות ברגל מסורגת (אחת על כל שלב) • תופס כדור שנזרק לעברו • יכול לתפוס כדור בכל יד בנפרד ומקפיץ כדור •

<u>תחום תחושתי – תנועתי</u>

גיל	מוטוריקה עדינה
3 - 4 שנים	• גוזר נייר שאורכו כ – 13 ס"מ לשני חלקים • גוזר על קו נתון • מתחילה להסתמן עדיפות יד. השליטה בכלי גדלה עם השימוש באצבעות ובתנועות השרירים הקטנים • סוגר אגרוף, מרים מתוכו בכל פעם אצבע אחרת, לפי הדגמה • בונה מגדל מ – 10 קוביות. מחקה מדרגה מ – 3 קוביות • בונה גשר מ – 3 קוביות ע"י חיקוי ו/או לפי דגם מוכן • משתמש בשתי הידיים לבניה. • מצליח להפעיל צעצועים ע"י מתיחת קפיץ מסתובב • עושה תנועות סיבוביות בעזרת אגודל • משחיל חרוזים גדולים על שרוך • לש ויוצר בפלסטלינה כדורים קטנים בין כפות הידיים • מפרק באצבעותיו אבני לגו קטנות המחוברות זו לזו • פותח וסוגר דלתות
4 - 5 שנים	• מרים ומחזיר למקום פריטים מאוד קטנים, כמו סיכות, חרוזים, פירורים וכיו"ב כשהיד יציבה יותר • מחקה פריסת אצבעות ומפגיש אגודל עם כל אצבע לפי תור – בכל יד בנפרד. • משחיל חרוזים קטנים ומרכיב שרשרות • בונה מגדל מ – 10 קוביות ויותר, בונה גשרים מ – 3 קוביות עפ"י דגם או באופן חופשי, בונה 3 מדרגות מ – 6 קוביות לאחר הדגמה. • מחקה קיפול ניר, לאחר הדגמה • פותח מנעול במפתח • מבריג בורג בחור • גוזר צורות פשוטות, תוך כדי שינוי כיוון הניר בעת הגזירה • גוזר משולש (4.6)
5 - 6 שנים	• גוזר במדויק קו מעוגל • מתכנן ובונה פירמידה מ – 6 קוביות • בונה מגדל מ – 12 קוביות ויותר • דופק מסמרים בעץ • משחיל חוט דרך כרטיס מחורר

תחום תחושתי - תנועתי

גיל	תוצרים גרפו מוטוריים
3 - 4 שנים	• מחקה ציור של עיגול או צלב • אוחז עיפרון ביד מועדפת • נהנה מצביעה במכחול או מברשת גדולה, מכסה את כל הדף בצבע, או מצייר "תמונות" ראשוניות המקבלות שם תוך כדי הצביעה או לאחריה • מצייר איש עם ראש, בד"כ מוסיף עוד איבר • מחקה מרובע לאחר הדגמה – מעגל את פינות המרובע (3.6)
4 - 5 שנים	• אוחז את כלי הכתיבה בצורה דינאמית. • מעתיק צלב, ריבוע ובהמשך קווים אלכסוניים • מצייר איש עם ראש, גפיים ובד"כ גם זרועות ואצבעות • מצייר בית פשוט הניתן לזיהוי עפ"י בקשה, או באופן ספונטאני • עובר בצבע או בעיפרון על קו אנכי נתון באופן מדויק • צובע ציור נתון בתוך גבולות, עדיין חורג מקו הגבול
5 - 6 שנים	• אוחז עיפרון באחיזה בוגרת בין אגודל לאצבע עם תמיכה של האמה • צובע בגבולות צורה, במדויק • מעתיק משולש • עובר על אותיות • מעתיק או כותב את שמו • מסוגל לצייר עיגולים וקווים אנכיים בין שתי שורות במחברת • מעתיק מילים – לעיתים בכתב ראי • מחדד עיפרון • מציר או מעתיק ציורים מורכבים • כותב או מעתיק ספרות • מצייר דמות עם גפיים (זוג גפיים אחד מעובה) ופנים, באופן מלא כולל שערות

חשיבה מתמטית

תכנית הלימודים במתמטיקה לחינוך הקדם יסודי:

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Tochniyot_Limudim/KdamYesodi/TochniyotLimudim/Math.htm

גיל	מיומנויות
3 - 4 שנים	• סופר עד 4 , מודע לרצף בספירה • מונה תוך כדי נגיעה בפריט (התאמה חד- חד ערכית) • משמר כמות 2 • מבין מושגים "יותר", "פחות" • מזהה תבניות עד 2. • מבין כמות, ללא משמעות מספר כמיצג כמות
4 - 5 שנים	• משמר כמות עד 4 • מזהה ספרות עד 4 • סופר עד 10 • המספר מקבל משמעות של כמות • מבין מספר עוקב • מתאים מספרים לכמות, עד 5. • מזהה תבניות עד 4
5 - 6 שנים	• משמר כמות עד 7 • סופר ברצף בעשרת השנייה • מוסיף ומפחית 1 • משווה קבוצות • מתאים כמות למספר – עד 10 • מכיר הרכבי מספר עד 5 • פותר בעיות מילוליות מוחשיות • אומד כמויות – עד 10 • מזהה את הספרות עד 10 • מזהה סימנים: חיבור, חיסור, שווה • מזהה תבניות עד 6 (קובייה , ליי ותבניות שונות) • מסדר מספרים ברצף נכון (5 – 1, 10 – 1) • שולט בציר המספרים – "לפני" "אחרי" • סופר לאחור מ – 5 או מ – 10

התחום האורייני - לקראת קריאה וכתיבה

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Tochniyot_Limudim/KdamYesodi/TochniyotLimudim/Tashtit.htm

גיל	**מכוונות לספר:** הנאה מקריאה והנעה לקריאה, הבנת טקסט ולשון הספר, התמצאות בספר ובמוסכמות הכתב
3 - 4 שנים	• מבחין בין ציור לשפה כתובה • מדפדף בין דפי ספר • מצביע ומשיים תמונות פשוטות כמו עצמים, בע"ח ועוד • מתעניין בשמיעת סיפור • מתאר פעילות בתוך תמונה • בזמן קריאת סיפור – מגלה הבנה בעלילה בסיסית של סיפורים המתאימים לגיל • מחזיק ספר בכיוון נכון • מזהה ספרים אחדים בשמותיהם עפ"י הכריכה • בוחר ספרים עפ"י העדפות אישיות
4 - 5 שנים	• מוסר מידע מספרים ועונה לשאלות פשוטות מהסיפור • מנסה לדקלם ספר מהזיכרון • עוקב אחרי הסיפור • מגלה הבנה של עלילת הסיפור • מבין מסרים גלויים בשירים וסיפורים • מכיר סכימה בסיסית של סיפורים בספר • משתמש בביטויים שכיחים האופייניים ללשון הספר • מזהה חלקים שונים בספר: כריכה, כותר, טקסטים ואיורים • יודע את כיוון הדפדוף מימין לשמאל וכיוון הקריאה • מזהה מגוון ספרים בשמותיהם
5 - 6 שנים	• זוכר סיפור מספר תמונות עם דיוק בפרטים בצורה סבירה • מנסה לקרוא ע"י הסתכלות בתמונות • מזהה גלובלית מספר מילים בסיפור • מבחין בין ציור לשפה כתובה • אוהב ומתעניין בהקראת סיפורים • מגלה העדפות לספרים, סופרים, נושאים או סוגות • מבין מסרים סמויים בסיפורים תואמי גיל • משחזר עלילה של סיפור תוך כדי עלעול בספר או בלעדיו • מחבר סיפורים המבוססים על ספרים מוכרים, על דמיון ועל חיי יום - יום • מבחין בספרים מסוגות שונות • עוקב אחר קריאת טקסט בספר ילדים מוכר בהתאם לקצב הקריאה

מיומנויות אלפביתיות וראשית קריאה וכתיבה				
גיל	**מודעות פונולוגית**	**ידע על אותיות**	**כתיבה**	**קריאת מילים**
3 - 4 שנים	• מזהה חרוזים ונהנה מחריזה • יוצר חרוזים במילות תפל • מזהה תבניות צליליות חוזרות בסיפורי ילדים • זוכר שירים ודקלומים מחורזים	• מכיר באותיות כקטגוריה נפרדת של סימנים גראפיים השונים מציור, ספרות וכו'	• כותב בשרבוט עם מאפייני כתב	• מזהה את המגירה שלו עפ"י מיקום, תמונה או שם
4 - 5 שנים	• יוצר חריזה • מחלק מילים להברות • ממזג הברות למילים • מזהה, מבודד ומשווה הברות	• מכיר חלק מהאותיות בשמן • מכיר את רצף שמות האותיות באופן חלקי	• כותב את שמו הפרטי – ייתכן בשימוש כיוון או צורה • כותב מילים באותיות אקראיות • משלב כתיבה ילדית במשחק ובפעולות מחיי היום יום.	• מזהה את שמו וחלק מילדי הגן • מזהה מילים נפוצות בסביבת הגן
5 - 6 שנים	• מחלק מילים ליחידות צליליות (צירופי עיצור ותנועה) • ממזג יחידות צליליות למילים • מזהה, מבודד ומשווה צירופי עיצור ותנועה • מזהה ומבודד עיצורים פותחים וסוגרים במילים ברמת פונמה	• מכיר את סדר האלף בית • מזהה ומשיים את רוב האותיות • מכיר קשר גרפמי-פונמי במספר אותיות	• כותב את שמו ושמות אחדים נוספים בכתיב תקני • כותב מילים בכתב פונטי חלקי	• מזהה את שמות ילדי הגן • מזהה מילים חוזרות בספר • מנסה להתמודד עם קריאת מילים חדשות

כשירות לשונית (שפה)				
גיל	**מילון**	**מורפולוגיה**	**תחביר**	**פרגמטיקה** (תקשורת בינאישית ושיח דבור)
3 - 4 שנים	• מרחיב את אוצר המילים – שמות, פעלים ותארים מעולמות התוכן הקרובים אליו	• שולט בנטיית מבנים שאינם יוצאי דופן של שמות עצם, פעלים, תארים ומילות יחס	• מתבטא במשפטים פשוטים ומחוברים • מכיר ומשתמש נכון במילות התפקוד הבאות: **יחס**: את, ב..., ל... **כמות**: הרבה, קצת, מעט, עוד, כל, יותר **מרחב**: על, תחת, בתוך	• מביע תחושות, רצונות ועמדות בנושאים קונקרטיים בשפה פשוטה ומובנת • מנהל שיחות קצרות עם ילדים ומבוגרים בנושאים המתרחשים "כאן ועכשיו" ובנושאים הנוגעים לעולמות דמיוניים מסרטים, ספרים ועוד
4 - 5 שנים	• מרחיב ומעשיר את אוצר המילים – שמות, פעלים ותארים באמצעות מילים מגוונות, מדויקות, מופשטות ומעולמות תוכן שונים	• מבסס את השליטה בפעלים מחמישה בניינים: פעל, פיעל, הפעיל, נפעל והתפעל	• משתמש במשפטים כוללים • משתמש במשפטים מורכבים מסוג משפטי השלמה, תיאור סיבה ותוצאה ותיאור זמן • מרחיב משפטים באמצעות תיאורים • מכיר ומשתמש נכון במילות התפקוד: **זמן**: קודם, אחר-כך **סיבה**: בגלל ש... **יחס**: מ....	• משוחח עם ילדים ומבוגרים במגוון נושאים • מראה הבנה ראשונית לחוקי השיח מבחינת הנושא והנמען • מתאר מאורעות שחווה ומפיק תסריטים קצרים
5 - 6 שנים	• ממיין ומגדיר פריטים על פי ממדים קטגוריאליים ופונקציונאליים • מכיר שמות קטגוריות ותתי קטגוריות שונים	• מפיק אינטואיטיבית מילים שונות על בסיס שורש משותף	• משתמש במשפטים מורכבים מסוג משפטי זיקה • משתמש במשפטי תיאור מסוג השוואה ותנאי • מכיר ומשתמש במילות התפקוד: קדימה, אחורה, בצד, בין, ראשון, שני...אחרון, לפני, אחרי, גם, אבל, אם, אילו, כמו, או.	• יוזם שיחה עם בני גילו ומבוגרים כדי לשתפם בחוויות, במחשבות ובתוכניות שלו • משתמש בשפה כדי לפתור בעיות ולנהל משא ומתן, ועומד על דעתו • משחזר סיפורים מתוך ספרים וסרטים • מפיק סיפורים עלילתיים

מכוונות לספר			
	הנאה מקריאה והנעה לקריאה	**הבנת הטקסט ולשון הספר**	**התמצאות בספר ובמוסכמות הכתב**
3 - 4 שנים	• מגלה עניין בספרים ומראה נכונות להאזין לקריאה בקבוצה קטנה • מזהה ספרים אחדים בשמותיהם לפי כריכתם • מזהה מילים ומשפטים מתוך סיפורים ושירים מוכרים וחוזר עליהם בהנאה • בוחר סיפורים עפ"י העדפה אישית •	• מגלה הבנה בעלילה בסיסית של סיפורים המתאימים לגילו • מגלה הבנה של תכנים בשירים המתאימים לגילו	• מבין כי הקריאה מתבססת על טקסט כתוב המורחב והמתפרש בעזרת איורים • מזהה את אותן דמויות החוזרות באיורים שונים לאורך הסיפור • יודע להחזיק ספר בכיוון נכון • נעזר בכריכה של הספר כנקודת מוצא לתחילת העיון בו
4 - 5 שנים	• מזהה מגוון ספרים בשמותיהם • יוזם קריאה חוזרת של ספרים ופעילויות בעקבות קריאת ספרים • מבחין בין ספרים על פי קריטריונים שונים כגון נושאים או סוגות	• מגלה הבנה של עלילת הסיפור • מבין מסרים גלויים בשירים וסיפורים • מכיר את הסכימה הבסיסית של סיפורים בספר • משחזר את עלילת הסיפור תוך כדי עלעול בספר או בפעילויות בעקבות הסיפור • משתמש בביטויים שכיחים האופייניים ללשון הספר	• מזהה את החלקים השונים של ספר – כריכה, כותר, טקסט ואיורים ומתאר את תפקידיהם • מזהה את הזיקה בין הטקסט לאיורים ומסביר אותה • יודע את כיוון הדפדוף ומכיר את כיוון הקריאה מלמעלה למטה ומימין לשמאל
5 - 6 שנים	• מגלה העדפות לספרים, סופרים, נושאים מסוימים וסוגות • פונה לספרי מידע לצורך הפקת מידע על נושאים שונים	• מבין מסרים סמויים של סיפורים ושירים ברמה תואמת גיל • משחזר עלילה של סיפור תוך כדי עלעול בספר ובלעדיו • משתמש באוצר מילים ומבנים לשוניים (מורפולוגיים ותחביריים) הכלולים בספרי ילדים • מחבר סיפורים המבוססים על ספרים מוכרים, על דמיון וחיי יום - יום	• משתמש במידע המופיע בחלקים השונים של הספר (כריכה, כותר, טקסט, איורים) להשערות לגבי תוכנו • מבחין בין ספרים מסוגות שונות (סיפורים, שירים, עיון ומידע, מילון) ומכיר את שימושיהם • עוקב אחר קריאת הטקסט בספר ילדים מוכר בהתאם לקצב הקריאה תוך הסתייעות ברמזים המופיעים בטקסט.

תחום קוגניטיבי

גיל	מיון	זיכרון	הכללה	פתרון בעיות
3 - 4 שנים	• ממיין לפי: חיות, צעצועים, כלי תחבורה ובגדים	• מתמצא בזמן ומרחב תוך הבנת רצף תהליך • מתמצא במיקומן של פינות הגן ובחצר • זוכר כללים מקובלים בגן • זוכר שמות ילדי הגן ואנשי הצוות • זוכר מילים של שירים ודקלומים • מבחין בחפץ חסר מבין 3 שהיו מונחים לפניו • חוזר על 3 מילים בסדר הנכון	• מתאים פריט לקבוצה, מסווג חפצים לקטגוריות שונות • מזהה יוצא דופן – פריט אחד מתוך שלושה זהים	• מודע לקיומה של בעיה
4 - 5 שנים	• ממיין לפי: מאכלים, כלי אוכל, אנשים, חיות מחמד • ממיין עפ"י שני קריטריונים	• זוכר תכנים וסיפורים קצרים • זוכר אירועים וחוויות מהגן • מתבונן וזוכר 4-5 חפצים לאחר שהוסתרו • חוזר על 4 מילים/ספרות בסדר הנכון • ממלא הוראה המכילה שני שמות תואר (שים כדור אדום בדלי צהוב)	• נותן שם כולל לקבוצה • ממיין לפי קבוצות • מזהה יוצאי דופן – פריט מתוך משפחת פריטים • מכיר קבוצה • מבצע פעולות עם חפצים	• מסוגל להגדיר בעיה פשוטה • מעלה פתרונות אפשריים ברמה יומיומית
5 - 6 שנים	• ממיין ספרות, פירות, ירקות • ממיין עד 3 קריטריונים בו זמנית	• זוכר תכנים וחוויות מורכבות • בעל יכולת לקלוט מידע, לאחסן אותו לאורך זמן ולשלוף אותו בעת הצורך • מזהה בדף אות שהוברקה לו מתוך 10 אותיות • ממלא 3 הוראות מורכבות ברצף • חוזר על משפט בן 8-10 מילים בסדר נכון • חוזר על 4-5 הברות בסדר נכון	• בעל יכולת הבחנה, המשגה והכללה • מבחין בין עיקר וטפל • מסיק לגבי סיבה ותוצאה • יודע לומר מה המשותף • רואה שווה ושונה בין פריטים שונים	• פותר בעיות מחיי היומיום בגן • מחפש אביזרים החסרים לו למשימה נתונה, מבקש עזרה כשזקוק לה • מצליח לפתור בעיות חברתיות בגן • מגלה סובלנות לפתרונות של אחרים

תפיסה

גיל	תפיסה חזותית	תפיסה שמיעתית
3 - 4 שנים	• בונה מגדל מ – 10 קוביות (עפ"י דגם) • בונה גשר מ – 3 קוביות (עפ"י דגם) • מרכיב פאזל של 6-7 חלקים כשכל חלק הוא יחידה הגיונית • מסדר 5 חפצים לפי גודל • מתאים צורות גיאומטריות לתבניות	• מזהה מה מרשרש בקופסאות זהות בעלות חומרים שונים כמו חול, שעועית, אורז וכו' • חוזר נכון על מילים ומספרים • מאזין לסיפורים • משלים מילים כשאומרים לו הברה ראשונה (ב...ית, ש...לום)
4 - 5 שנים	• מתאים כרטיסים עפ"י 2-3 גורמים • מרכיב פאזל בן 10 חלקים ויותר כשנעזר ברמז התמונה • בונה בקוביות עפ"י דגם דו – ממדי פשוט • מזהה 3-4 צורות גיאומטריות המצוירות אחת על השנייה • יוצר דגמים	• מבחין איזו מילה הושמטה בין שלוש מילים שנאמרו לו (רכבת-בית-פרפר... בית פרפר מה לא אמרתי) • מבחין בין קולות גבוהים לנמוכים • מייחס קולות מהסביבה למקורם (בע"ח, צופר, רכבת וכו')
5 - 6 שנים	• מתמודד עם מבוכים פשוטים • מסוגל לבצע דגמים בחרוזים • בונה בקוביות דגם תלת ממדי מורכב • מזהה אות יוצאת דופן מתוך שורת אותיות	• מבחין בין צלילים דומים (ד/ת, ג/ק, ב/פ, מ/נ) • מבחין בין מילים דומות/שונות: *(שמש/שמש, חלון/חלום)*

מושגי יסוד

גיל	צבע	צורה	מרחב וזמן	גודל וכמות
3 - 4 שנים	• מזהה שישה צבעים בסיסיים • משיים חלק מהצבעים	• מתאים עיגול ומשולש • מזהה עיגול וריבוע • מחקה ציור עיגול	• מכיר מושגי מרחב: בפנים/בחוץ,אחור/ל פנים, מעל/מתחת. • מכיר מושגי זמן: קודם, אחר- כך, לפני	• מסדר 5 חפצים לפי גודל (מהקטן לגדול) • מכיר את המושגים: ריק/מלא, כבד/קל, רזה/שמן, פחות/יותר, קצר/ארוך
4 - 5 שנים	• מתאים ומשיים 4 צבעים בסיסיים במדויק • מכיר מושגי משנה.	• מעתיק צורת צלב, עיגול	• רוכש מושגי מרחב: למעלה/למטה, קדימה/אחורה, נמוך/גבוה • מכיר את חלקי היום ואיזו פעילות שייכת	• מכיר מושגים כמו: מהר/לאט, מעט/הרבה, עבה/דק, צר/רחב

			לאיזה חלק של היום ●	
5 - 6 שנים	● מתאים ומזהה צבעי משנה וגוונים ● משיים חום, אפור, שחור, ורוד, לבן	● מכיר צורות משנה (כוכב, לב) ● משיים משולש, מלבן, מעוין, כוכב ● מעתיק צורת עיגול, ריבוע, מלבן, משולש וצלב ● מעתיק דגמים המורכבים מ: 2-3 צורות בסיסיות	● מכיר מושגי מרחב מתקדמים כמו: מרכז, פינה, ימין ושמאל על גופו. ● מכיר את סדר ימות השבוע ואיזה יום בא אחרי מה. ● מכיר את עונות השנה ● מכיר שמות של מס' חגים	● מכיר את המושגים: רזה/שמן, פחות/יותר, קצר/ארוך, עוד, שווה ועוד.